

Raadsvoorstel



Datum Raad
9 juli 2015

Portefeuillehouder
Simon Fortuyn

Registratienummer
BR1500078

Preventief toezicht van toepassing
Nee

Onderwerp
Vaststellen van de 'Verordening behandeling bezwaarschriften gemeente Lansingerland 2015'

Gevraagde beslissing

De 'Verordening behandeling bezwaarschriften gemeente Lansingerland 2015' vast te stellen.

Samenvatting

De Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) maakt het mogelijk om naast het horen door een externe adviescommissie het horen plaats te laten vinden door één of meerdere personen die niet bij de voorbereiding van het primaire besluit betrokken zijn geweest.

Met gebruikmaking van deze wettelijke mogelijkheid heeft ons college vorig jaar ingestemd met het invoeren van het gemengde model bij bezwaarprocedures, d.w.z. een model waarin ambtelijk horen kan plaatsvinden met daarnaast een bezwarencommissie. Dit betekent dat het horen en adviseren in de bezwaarprocedure - afhankelijk van het type besluit - ofwel ambtelijk plaatsvindt, ofwel door een adviescommissie. Dit gemengde model wordt per 1 september 2015 bij wijze van een pilot voor de duur van minimaal 1 jaar ingevoerd.

In het 'Aanwijzingsbesluit inzake categorieën bezwaarschriften die in aanmerking komen voor ambtelijk horen' (hierna: Aanwijzingbesluit), T15.05799, zijn categorieën bezwaarschriften aangewezen die voor ambtelijk horen in aanmerking kunnen komen.

Het vaststellen van een aangepaste 'Verordening behandeling bezwaarschriften gemeente Lansingerland 2015' is nu de volgende noodzakelijke stap om de invoering van het gemengde model mogelijk te maken.

Het voorstel tot invoering van het gemengde model sluit aan bij de ontwikkelingen die zich de laatste jaren voordoen bij gemeenten op het gebied van de behandeling van bezwaarschriften. Dit betekent dat inschakeling van een bezwaarschriftencommissie - indien aanwezig - niet meer vanzelfsprekend is. In plaats van het horen door een commissie vindt het horen dus plaats door ambtenaren die niet bij het primaire besluitvormingsproces betrokken zijn geweest. Hierdoor is eveneens een onafhankelijke heroverweging geborgd. Gemeenten hoeven niet of voor de ene variant (commissie) of de andere variant (ambtelijk horen) te kiezen. Vaak wordt gekozen voor een mengvorm, waarbij het horen en adviseren in onder meer complexe en/of politiek gevoelige zaken door de commissie plaatsvindt.

Het voordeel van ambtelijk horen is dat zaken sneller en efficiënter kunnen worden afgedaan. De praktijk bij andere gemeenten leert dat het percentage tijdig afgehandelde bezwaren stijgt en de werkvoorraden verminderen. Er kan frequenter worden gehoord: dagelijks in plaats van bijvoorbeeld twee keer per maand door de commissie. Ook geldt voor het ambtelijk afdoen van bezwaarschriften een wettelijke beslistermijn van 6 weken, waar dat bij tussenkomst van de commissie 12 weken is,

zodat sneller zekerheid kan worden geboden aan bezwaarmaker. Bij ambtelijk horen is sprake van een informelere setting, zodat de hoorzitting laagdrempeliger en toegankelijker is voor de bezwaarmaker dan een hoorzitting bij de commissie waar meer sprake is van een 'rechtbank-setting'. Dit biedt ook mogelijkheden om tijdens een ambtelijke hoorzitting onderling tot een gesprek te komen dat wellicht leidt tot een minnelijke oplossing van het geschil. Het ambtelijk horen brengt daarnaast ook een kostenbesparing met zich mee, o.a. op de presentiegelden van de commissieleden.

Het invoeren van een gemengd model voor de afhandeling van bezwaren sluit ook aan bij het collegeprogramma 2014-2018 waarin staat dat de focus op organisatieontwikkeling in het kader van slim organiseren ligt op het bieden van een snelle en efficiënte dienstverlening aan de burger. Het 'lean' maken van processen is hier onderdeel van. Het invoeren van een gemengd model waarin de mogelijkheid is voor het ambtelijk horen past hier in.

Financiële consequenties

Het jaarlijks budget voor presentiegelden voor de bezwaarschriftencommissie is ruim € 28.000,-. Hierop kan bespaard worden door invoering van het gemengde model. De ervaring bij andere gemeenten is dat de besparing kan oplopen tot 50%.

Verdere procedure

Invoering pilot met ambtelijk horen in september 2015

Het streven is om het gemengde model voor de afhandeling van bezwaren in te voeren in september 2015. Na aanpassing van de verordening door uw raad zal het aanwijzingsbesluit - zoals genomen door het college - in werking treden.

Het model is een groeimodel waar in de praktijk expertise en ervaring moet worden opgedaan. Na minimaal een jaar zal er een evaluatie plaatsvinden.

Monitoren van alle bezwaren die afgehandeld worden

Vanaf het moment van invoeren van het gemengde model zal gedurende minimaal een jaar de afhandeling van de bezwaren worden gemonitord. De uitkomsten zullen onderdeel zijn van de evaluatie ten behoeve van het college. Uw raad informeren wij hierover dan door middel van een raadsinformatiebrief. Na de evaluatie kan beoordeeld worden of het gemengde model als vaste werkwijze kan worden geïntroduceerd.

Juridische aspecten

- De Awb biedt zowel de mogelijkheid tot ambtelijk horen of het horen door een externe bezwarencommissie, als een eventuele mengvorm daarvan (artikel 7:5, eerste lid, van de Awb). De wettelijke termijnen voor ambtelijk horen (6 weken met de mogelijkheid om 6 weken te verdagen) en het horen door een externe bezwarencommissie (12 weken en eveneens de mogelijkheid om 6 weken te verdagen) verschillen aanzienlijk.
- Artikel 7:5 Awb bepaalt dat de ambtenaar die hoort niet bij de totstandkoming van het primaire besluit betrokken mag zijn geweest. Op deze wijze wordt de onafhankelijkheid bij het horen geborgd.
- Het vaststellen van de 'Verordening behandeling bezwaarschriften gemeente Lansingerland 2015' is een noodzakelijke voorwaarde om het gemengde model te kunnen invoeren.
- Het Aanwijzingsbesluit is een verdere uitwerking van artikel 2 van de 'Verordening behandeling bezwaarschriften gemeente Lansingerland 2015'. Hierin is nader bepaald in welke gevallen ambtelijk kan worden gehoord.

Extern draagvlak/burgerparticipatie

Dit voorstel en de uitwerking van dit onderwerp is integraal tot stand gekomen in samenwerking tussen verschillende betrokken afdelingen.

Met de bezwarencommissie is deze ontwikkeling vorig jaar besproken en de voorstellen zijn recent afgestemd met de voorzitter van de bezwaren commissie.

Uit de enquête onder de bezwaarmakers die het hele bezwarenproces hebben doorlopen is naar voren gekomen dat men over het merendeel redelijk tevreden was over de procedure met de externe bezwarencommissie, maar wel is aangegeven dat men veelal behoefte heeft aan een persoonlijker contact over het bezwaar met de gemeente.

De OR is geïnformeerd over deze ontwikkeling.

Duurzaamheid

n.v.t.

Bijlagen

- De Concept 'Verordening afhandeling bezwaarschriften gemeente Lansingerland 2015' (T15.05602)
- Het 'Aanwijzingsbesluit inzake categorieën bezwaarschriften die in aanmerking komen voor ambtelijk horen' (T15.05799)

Toelichting

Inleiding

Het college hecht aan het speerpunt "anders besturen/burgerparticipatie en slimmer organiseren". In 2014 kwamen er ongeveer 350 bezwaren binnen. Hiervan kan naar verwachting 70% ambtelijk worden afgedaan.

De aanleiding voor dit voorstel is de groeiende behoefte binnen de gemeente om ambtelijk horen te introduceren vanwege een meer laagdrempelige procedure, een relatief korte doorlooptijd, relatief lage kosten en doorgaans meer ruimte om te voorzien in een minnelijke oplossing van het geschil. De al eerder ingevoerde mogelijkheid binnen de gemeente om naast de formele afhandeling van een binnengekomen bezwaar het geschil middels een informeel overleg op te lossen blijft vanzelfsprekend bestaan. Dit houdt in dat na binnenkomst van een bezwaarschrift niet direct de formele afhandelprocedure gevolgd wordt, maar dat de organisatie in overleg met de bezwaarmaker bekijkt of er een andere oplossing van het geschil mogelijk is, waardoor de formele afhandeling van het bezwaarschrift niet meer nodig is.

Beoogd maatschappelijk effect

Het streven is het snel en efficiënt afhandelen van bezwaren op een wijze waarbij de bezwaarmaker zich - vanwege het laagdrempelige karakter van de hoorzitting - meer gehoord voelt. Dit is belangrijk in het kader van een goede en efficiënte dienstverlening.

De kernargumenten

1.1 Ambtelijk horen bevordert de snelheid van het afhandelen van bezwaren

Het ambtelijk horen verkort de doorlooptijd aanzienlijk. Er kan na een eerste beoordeling van het bezwaarschrift veel sneller een zitting worden ingepland en vervolgens een beslissing op het bezwaarschrift worden genomen. De wettelijke beslistermijn bij ambtelijk horen bedraagt 6 weken met de mogelijkheid om 6 weken te verdagen.

De wettelijke beslistermijn van bezwaarprocedures met een commissie bedraagt 12 weken met daarbij de mogelijkheid om 6 weken te verdagen.

1.2 Ook bij ambtelijk horen kunnen we de onafhankelijkheid in de bezwarenprocedure borgen

De Algemene wet bestuursrecht schrijft voor dat een bezwaarmaker gehoord dient te worden, maar het is niet verplicht om dat door een bezwaarschriftencommissie te laten doen.

Van cruciaal belang is dat de onafhankelijkheid en objectiviteit goed gewaarborgd zijn. Bij ambtelijk horen hoeft deze onafhankelijkheid niet in het geding te komen zolang het primaire proces en het bezwaarschriftenproces maar strikt gescheiden blijven.

Het horen dient in dat geval te gebeuren door één of meerdere personen die niet bij de voorbereiding van het bestreden besluit betrokken zijn geweest.

1.3 Ambtelijk horen bevordert de klantgerichtheid

Door het invoeren van ambtelijk horen bevorderen we het klantcontact. Door de laagdrempeligheid, de informele sfeer tijdens de hoorzitting en de snellere afhandeling van het bezwaar bevorderen de klantgerichtheid.

1.4 Invoering van ambtelijk horen leidt tot kostenbesparing

Vanwege het effectievere en efficiëntere verloop van de procedure leidt ambtelijk horen tot minder kosten dan horen door bezwaarschriftencommissie. Hierbij kan gedacht worden aan de presentiegelden voor de bezwarencommissie, de overheadkosten, openstelling gemeentehuis etc.

1.5 Om ambtelijk te kunnen gaan horen is een wijziging van de huidige verordening noodzakelijk

In artikel 2, lid 1 van de nu geldende verordening (Verordening afhandeling bezwaarschriften Lansingerland 2010) is bepaald dat alle beslissingen op bezwaarschriften worden voorbereid door de bezwarencommissie, met uitzondering van de bezwaarschriften die in lid 2 van de bevoegdheid van de commissie zijn uitgesloten.

In het voorstel voor de nieuwe verordening is dit gewijzigd door artikel 2 uit te breiden met een lid 3 waarin wordt bepaald dat naast het horen en adviseren over een bezwaar door de commissie, met betrekking tot door het college bij afzonderlijk besluit daartoe aangewezen categorieën van bezwaarschriften, het horen ambtelijk kan plaats vinden.

Als consequentie van de aanpassing van artikel 2 van de verordening zijn de artikelen 1 (Begripsbepalingen) en artikel 7 lid 2 en 3 (Ontvangst ingediende bezwaarschrift) ook redactioneel aangepast. Voorts zijn een aantal tekstuele aanpassingen aangebracht die de leesbaarheid van de nieuwe verordening vergroten.

De kanttekeningen

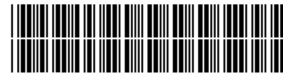
Veel gehoorde stelling is dat sprake is van ‘de slager keurt zijn eigen vlees’.

Een veel gebruikt argument om ambtelijk horen juist niet in te voeren is de stelling dat sprake zou zijn van de stelregel ‘de slager keurt zijn eigen vlees’.

Deze vergelijking gaat echter niet op. De heroverweging van het primaire besluit en de voorbereiding van de beslissing op bezwaar geschiedt door een ambtenaar die niet betrokken is geweest bij de totstandkoming van het primaire besluit.

Bovendien wordt ook in het geval van het horen en adviseren door een bezwarencommissie de beslissing op bezwaar genomen door het college waarbij het college overigens gemotiveerd mag afwijken van dit advies. Zowel bij het ambtelijk horen als bij het horen door een commissie zal de bezwaarmaker zich voor een volledig onafhankelijk oordeel altijd moeten wenden tot de rechter, wanneer hij het niet eens is met de uitkomst van de bezwarenprocedure.

Raadsbesluit



Datum Raad
9 juli 2015
Registratienummer
BR1500078

Onderwerp
Vaststellen van de 'Verordening behandeling bezwaarschriften gemeente Lansingerland 2015'

De raad van de gemeente Lansingerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

Overwegende dat

- het wenselijk is over te gaan tot invoering van het gemengde model bij de afhandeling van bezwaarschriften door het mogelijk maken van ambtelijk horen naast de bestaande afhandeling via de adviescommissie voor bezwaarschriften;
- het vaststellen van de 'Verordening behandeling bezwaarschriften gemeente Lansingerland 2015' hiervoor noodzakelijk is.

Gelet op

- artikel 149 Gemeentewet en de artikelen 7:5 en 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht.

Besluit(en)

De 'Verordening behandeling bezwaarschriften gemeente Lansingerland 2015' vast stellen.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 9 juli 2015,

de griffier,

de voorzitter,

drs. Marijke Walhout

Coos Rijsdijk